

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30873/2023
04.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Весне Станковић, Драгане Бољевић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Душан Павлица, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Панчеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиле, изјављеној против пресуде Вишег суда у Панчеву Гжрр1 194/23 од 27.06.2023. године, у седници одржаној 04.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Панчеву Гжрр1 194/23 од 27.06.2023. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Панчеву Гжрр1 194/23 од 27.06.2023. године тако што се **ОДБИЈА** жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву Прр1 16/2023 од 29.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву Прр1 16/2023 од 29.03.2023. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужили на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати 137.679,17 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, који износ представља висину неисплаћеног потраживања тужиле утврђеног у стечајном поступку Привредног суда у Панчеву Ст 23/2010, умање за евентуално наплаћене износе по том основу и који износ ће бити исплаћен из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужили накнади трошкове

парничног поступка од 54.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Панчеву Гжрр1 194/23 од 27.06.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужили на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати 137.679,17 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, који износ представља висину неисплаћеног потраживања тужиле утврђеног у стечајном поступку Привредног суда у Панчеву Ст 23/2010, умање за евентуално наплаћене износе по том основу и који износ ће бити исплаћен из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова и обавезана тужила да туженој накнади трошкове парничног поступка од 28.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужила да туженој накнади трошкове жалбеног поступка од 22.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној применом члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиле, ради уједначавања судске праксе, сходно Закључку Врховног касационог суда од 19.06.2018. године допуњеним 27.09.2019. године на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда.

Из наведеног разлога, на основу члана 404. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити битне повреде одредаба парничног поступка на које се у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 14.09.2009. године донето је решење о покретању стечаја у односу на АД Пољопривредно предузеће „Јабука“ из Јабукe, а решењем Привредног суда у Панчеву од 16.02.2010. године донета је одлука о банкротству. Имовина стечајног дужника је уновчена кроз шест одржаних продаја у периоду од 18.05.2011. године до 02.11.2017. године. Решењем Привредног суда у Панчеву Р4 Ст 320/2021 од 27.05.2021. године, усвојен је приговор предлагача, овде тужиле и утврђена повреда права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Панчеву Ст 23/2010 и наложено поступајућем судији да у року од четири месеца од пријема решења предузме све мере ради уновчења имовине стечајног дужника. Тужили је као повериоцу признато потраживање од 164.688,00 динара, а исплаћено је 27.008,83 динара. Решењем Фи 3416/00 од 14.11.2002. године ово предузеће је било организовано као друштвено пољопривредно предузеће „Јабука“ из Јабукe, са уписаном друштвеном својином. Према решењу од 20.01.2004. године избрисана је

друштвена својина и уписана на конзорцијум од 22.04.2004. године. Дана 16.05.2005. године ово друштво је преведено у Регистру привредних субјеката под називом Пољопривредно предузеће „Јабука“ а.д. Јабука, а од 07.10.2009. године регистрована је промена имена под називом пољопривредно предузеће „Јабука“ а.д. Јабука у стечају. Стечајни дужник је основан као правни следбеник Радне организације „Јабука“ у оснивању, које је настало поделом ПИК „Тамиш“ Панчево на више радних организација. Приватизацијом и куповином од стране конзорцијума, који су сачињавала физичка лица, извршена је промена правне форме у Акционарско друштво, какав је статус задржала и данас. Услед раскида уговора о продаји друштвеног капитала предузећа методом јавне аукције закљученог 09.12.2013. године, пренет је капитал стечајног дужника у Акционарски фонд у износу од 70% укупног регистрованог друштвеног капитала. Према извештају стечајног управника од 28.10.2022. године тужилји је признато потраживање по основу зараде из радног односа од 164.688,00 динара, од чега је исплаћено 27.008,83 динара, а неисплаћени износ је 137.679,17 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев налазећи да постоји одговорност тужене за штету коју је услед повреде права на суђење у разумном року претрпела тужилја и обавезао тужену на исплату траженог износа на име имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року применом одредби члана 1. и 6. Европске конвенције за заштиту људских права и слобода, члана 32. и 58. Устава Републике Србије, члана 4, 10, 11 22 и 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. Закона о облигационим односима јер између рада органа тужене и проузроковане штете постоји узрочно – последична веза која се огледа у неделотворном вођењу стечајног поступка.

Другостепени суд је због погрешне примене материјалног права преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев налазећи да у конкретном случају не постоји одговорност тужене за насталу штету тужилји у смислу члана 172. ЗОО јер тужилја сходно члану 231. ЗПП није доказала када је њено потраживање из радног односа према стечајном дужнику настало, као и да ли је стечајни дужник у тренутку настанка потраживања био друштвено предузеће.

По оцени Врховног суда, пресуда другостепеног суда заснована је на погрешној примени материјалног права, а на шта се основано и ревизијским наводима тужилје указује.

Одредбом члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 40/2015), прописана је објективна одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року.

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године). Наведени правни закључак допуњен је на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019.

године, тако да у погледу извршних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким лицима или правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, свакако је нужно утврђивати узрочнопоследичну везу, између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу.

Тужилји је у стечајном поступку вођеним у предмету Ст 23/2010 над стечајним дужником ПП „Јабука“ признато новчано потраживање по основу зарада из радног односа у укупном износу од 164.688,00 динара, од чега јој је исплаћено 27.008,83 динара, а правноснажним решењем је утврђена повреда права на суђење у разумном року, те је тужилја је стекла право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања из радног односа.

За постојање објективне одговорности државе за накнаду штете изазване повредом права на суђење у разумном року, битна чињеница је да је у време настанка потраживања из радног односа стечајни дужник било предузеће са већинским друштвеним или државним капиталом. Код утврђеног да је услед раскида уговора о продаји друштвеног капитала предузећа методом јавне аукције од 09.12.2013. године, одлуком Агенције за приватизацију од 31.08.2008. године пренет капитал стечајног дужника у Акционарски фонд у износу од 70% укупног регистрованог друштвеног капитала, прозилази да је у тренутку настанка потраживања тужилје из радног односа стечајни дужник пословао са већинским друштвеним капиталом. Стога је у конкретном случају испуњен услов за заснивање објективне одговорности тужене у складу са наведеним Закључком Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, будући да је потраживање тужилје из радног односа остало ненамирено и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, па је тужена одговорна за штету коју је тужилја без своје кривице претрпела тако што није наплатила своје новчано потраживање из радног односа. Из наведених разлога правилно је првостепени суд закључио да постоји основ одговорности тужене за штету коју тужилја потражује са законском затезном каматом од подношења тужбе у смислу одредбе члана 277. у вези са чланом 324. Закона о облигационим односима.

Како тужена у поступку по жалби није успела, то је одбијен њен захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**